

Notat - problematisk skolefravær og skolevægring

Dato: 14.12.2020

Reference: Lena Theilgaard Andersen

Journalnr.: 19/10328

Problematisk skolefravær og skolevægring

Problematisk skolefravær og skolevægring henviser til et barns manglende evne til at opretholde en almindelig skolegang. Det er vigtigt at understrege, at børn og unge med skolevægring ikke er en ensartet gruppe men forskellige karakteristika, fraværs mængde og adfærd.

Skolevægring kendetegnes dog bredt ved, at barnet har et højt fravær, ofte kommer for sent, opfører sig dårligt om morgenen for at undgå at skulle i skole, og ofte beder om undskyldninger for ikke at komme i skole.

Der er forskellige faktorer, der kan spille ind i udviklingen af skolevægring. Faktorerne kan grupperes i fire overordnede kategorier:

- *Faktorer hos eleven:* Nogle af fællestrækkene blandt børn og unge med skolevægring er, at de ofte har depression, angst og/eller er sensitive overfor forandring. Derudover kan søvnproblemer og kronisk smerte også spille ind i udviklingen af skolevægringsadfærd.
- *Faktorer i hjemmet:* Opvækstvilkår har en betydelig indflydelse på udviklingen af skolevægring i form af dysfunktionelle familiemønstre, forældrenes opdragelsesstil, socioøkonomiske status og holdning til skolen.
- *Faktorer i skolen:* Skoleskift, få venner, mobning, dårlig klasseledelse og manglende viden om skolevægring kan være væsentlige faktorer i udviklingen af skolevægring.
- *Faktorer i samfundet:* Et øget krav om uddannelse samt udbredelsen af sociale medier og computerspil kan have indflydelse på udvikling af skolevægring. Herunder også en generel uvidenhed i samfundet om problematikken.

Der er flere problematiske aspekter af et højt skolefravær og skolevægring. Et aspekt er, at det høje skolefravær afholder barnet eller den unge fra at få den undervisning, som vedkommende har ret og pligt til. Et andet aspekt er de fremtidige problematikker, som skolevægring er associeret med. Problematikkerne kan deles op i kortsigtede og langsigtede konsekvenser. Blandt de mulige *kortsigtede følger* kan nævnes: Udvikling af mere omfattende skolevægring, faglige udfordringer og familiekonflikter grundet den manglende skolegang. Blandt de mulige *langsigtede konsekvenser* kan der nævnes: Øget risiko for skolefald senere i uddannelsessystemet, svækkede sociale evner, social tilbagetrækning, arbejdsløshed, psykiske problematikker samt ungdomskriminalitet.

Tal for Norddjurs Kommune

I Norddjurs Kommune arbejdes der med en definition af problematisk skolefravær, når fraværet opfylder nedenstående 3 kriterier:

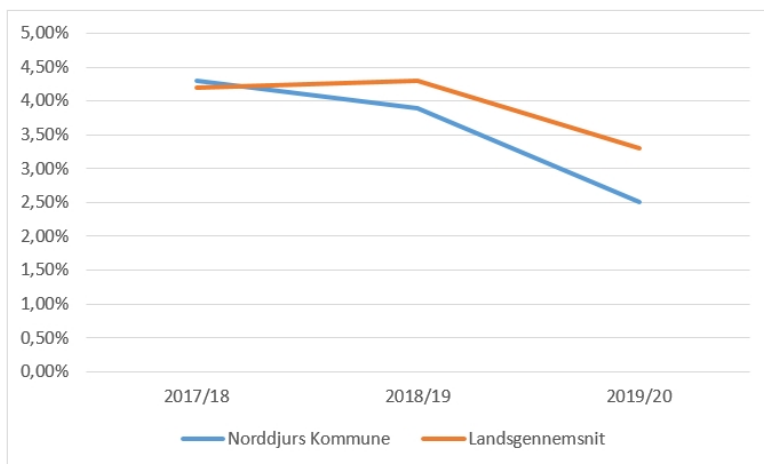
1. Skolefraværet udgør over 10 procent af den samlede undervisningstid eller 5 dage i træk.
2. Der er ikke en lovlige grund til at barnets fravær. En lovlige grund kunne være ferie, indlæggelse på sygehus eller almindelig sygdom. Hvis eleven er bange for at komme i skole og bliver væk, pjækker, går tidligt eller kommer sent, ikke vil forlade en forældre derhjemme o.l., så er fraværet ikke lovlige.
3. Fraværet giver anledning til bekymring for barnets trivsel, skolegang og fremtid.

Alle tre kriterier skal være opfyldt for, at der er tale om bekymrende skolefravær i Norddjurs Kommune.

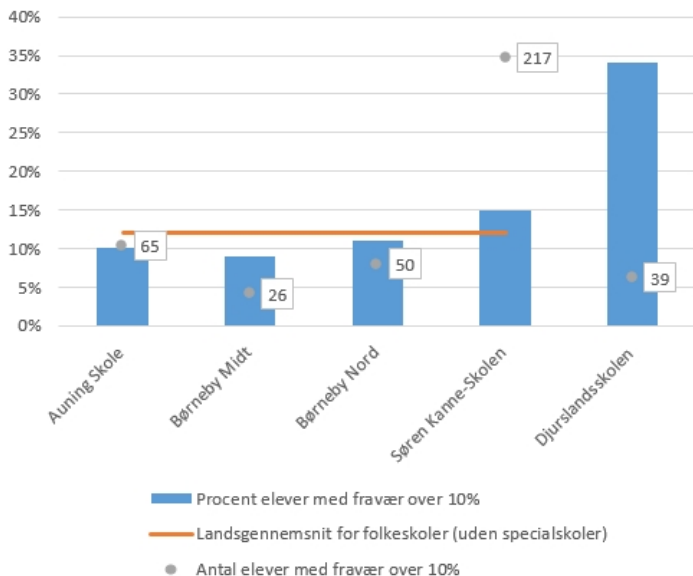
På baggrund af ovenstående definition er der siden 2017 lavet status på problematisk skolefravær i Norddjurs Kommune. Nedenfor fremgår af figur 1 udviklingen i andelen af elever med over 10 procent ulovligt fravær. Af figur 2 fremgår antal og andel af elever med samlet skolefravær over 10 procent, fordelt på skoler i skoleåret 2019/2020 og i figur 3, andelen af elever med samlet skolefravær over 10 procent i skoleåret 2019/2020, fordelt på skoler og skoletrin.

På grund af sidste års skolesammenlægning fra 12 til 5 skoler, er det i år ikke muligt, at følge udviklingen over tid på skoleniveau.

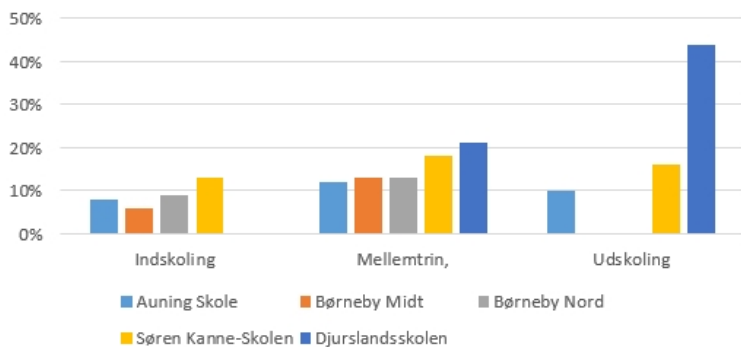
Figur 1. Udviklingen i andelen af elever med ulovligt fravær over 10%

Figur 2. Elever med fravær over 10% fordelt på skoler

Figur 3. Andel af elever med fravær over 10% i skoleåret 2019/2020 fordelt på skoler og skoletrin

Det er positivt, at andelen af elever med over 10 procent ulovligt fravær på skolerne i Norddjurs Kommune er faldet, og nu ligger væsentligt under landsgennemsnittet. Det kan både afspejle, at der reelt er mindre ulovligt skolefravær og/eller at forældre er blevet bedre til registrere fraværsårsager. Det er ligeledes positivt, at andelen af elever med et samlet fravær over 10 procent ligger under landsgennemsnittet, på tre ud af Norddjurs Kommunes fire folkeskoler.

Det er væsentligt at påpege, at skoler, der har udskoling og/eller specialklasser ligger højere i fravær end skoler med udelukkende indskoling og melletrin. Denne tendens gør sig også gældende på landsplan.

Indsatser mod bekymrende skolefravær og skolevægring i Norddjurs Kommune

I Norddjurs Kommune blev der i 2018 udarbejdet en indsatsbeskrivelse for elever med problematisk skolefravær (jævnfør definition ovenfor).

Af indsatsbeskrivelsen fremgår hvilken procedure skolerne skal følge, når de oplever elever med problematisk skolefravær. Første trin på indsatsstrappen er en lokal indsats, hvor skole og hjem samarbejder, eventuelt med støtte fra skolens ressourcepersoner som AKT. Er der behov for yderligere indsats til at understøtte skolen og hjemmets arbejde, er der en række mulige eksterne indsatser, som skolerne i Norddjurs Kommune kan trække på. Det være sig Børne- og familieteamet, Familiehuset, Trivsel og læring, FTI, Sundhedsplejen, UngNorddjurs, UU og elevernes egen læge.

Alle elever der udvikler bekymrende skolefravær skal have en handleplan.

Status på skolefraværprojektet; ”Kender du et barn, der ikke kommer i skole?”

Norddjurs Kommune indgår i et 3-årigt projekt om en forebyggende indsats ved begyndende skolefravær. Projektet er et tværkommunalt projekt i samarbejde med Børne- og ungdomspsykiatrisk Afdeling, RegionMidt og er finansieret af SATS-puljemidler. Projektet er forankret i Trivsel og læring. Børne- og familieteamet i Myndighedsafdelingen og FTI (Forebyggende og tidlig indsats) er aktive samarbejdspartnere. Indsatsen er i projektperioden, målrettet Søren Kanne Skolen, herunder også specialklasserækkerne.

Formålet med projektet i Norddjurs Kommune er:

- At lave en tidlig forebyggende indsats ved begyndende skolefravær
- At skabe viden om de tidlige tegn på skolefravær og den forebyggende indsats hos det fagprofessionelle personale på skolerne.
- At skabe viden om de tidlige tegn og den forebyggende indsats i Trivsel og læring samt Myndighed.
- At der over tid sker et fald i de tunge skolevægringssager.
- At formidle og forankre projektets resultater og viden i hele skolevæsenet efter projektperioden.

Projektet har været i gang siden foråret 2019. De første børn blev henvist til projektet i oktober 2019 og indtil 1. december 2020 er i alt 31 børn med bekymrende skolefravær henvist til projektet.

De henviste børn er henholdsvis 11 drenge og 20 piger og de fordeler sig med tre fra indskolingen, 15 fra mellemtrinnet og 13 fra udskolingen.

Indsatserne i skolefraværprojektet tilrettelægges individuelt og har stort fokus på at involvere barnet og forældrene. Den generelle oplevelse i projektet er, at sagerne er meget komplekse og spænder fra let til massivt fravær, hvorfor de er svære at afslutte. Pr. 1. december 2020 er 11 børn afsluttet i projektet, heraf to afvist og videregivet til Myndighedsafdelingen pga. tyngde. I nogle af de afsluttede sager er børnene i bedre trivsel, men ikke nødvendigvis i skole på fuld tid. Andre har fået det rette skoletilbud f.eks. ekstern specialklasse/skole, 10 kl. center eller ungdomsuddannelse. Ingen sager afsluttes uden en anden tovholder overtager f.eks. myndighed, støttekontakt eller leder.

Forældre har tilkendegivet, at de sætter stor pris på den støtte, som projektet giver dem som forældre, og at opgaven med at koordinere indsatser varetages af tovholder i projektet. Flere forældre har desuden givet udtryk for, at de oplever det som positivt, at børnene i så høj grad bliver inddraget og at indsatserne tilrettelægges individuelt efter behovet i den enkelte familie.

Som en del af projektet, er der desuden planlagt oplæg på skolerne om tidlige tegn på bekymrende skolefravær og forebyggende indsatser i samarbejde med Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling. Disse forventes afholdt i foråret 2021.